

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

09 februarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
ALERGUȘ Constantin
TIMOFTI Vladimir
TOMA Nadejda

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Ion Popescu în numele inculpatului Caraman Ion, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015, în cauza penală privindu-l pe

CARAMAN Ion Haralambie, *născut la 31 martie 1952, originar și domiciliat în mun. Chișinău, com. Grătiești, str. Ion Vodă 22.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.04.2014 – 20.07.2015;

Instanța de apel: 10.08.2015 – 20.10.2015;

Instanța de recurs: 21.12.2015 – 09.02.2016.

Asupra recursului ordinar declarat Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 20 iulie 2015, adoptată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Caraman I. a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 290 alin. (1) Cod penal și în conformitate cu art. 55 Cod penal s-a dispus încetarea procesului penal în privința lui, cu liberarea de răspundere penală și tragerea la răspundere contravențională, cu aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în mărime de 25 unități convenționale, adică 500 (cinci sute) lei.

2. Pentru a pronunța sentința, *in fapt*, instanța a constatat că în temeiul încheierii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 10 februarie 2015 a fost efectuată o percheziție la domiciliul lui Caraman I. situat pe adresa: com. Grătiești, str. Ion Vodă 22 și conform procesului-verbal de percheziție din 20 februarie 2015, au fost depistate

și ridicate patru cartușe deținute de către Caraman I. Conform raportului de expertiză nr. 2189 din 03 martie 2015 patru cartușe depistate la domiciliul lui Caraman I. fac parte din categoria munițiilor, fiind utile pentru efectuarea tragerilor, dintre care trei cartușe, sunt cartușe de vânătoare cu calibrul de 12x70 mm, cu lovitură centrală, confecționate în condiții de uzină, destinate pentru efectuarea tragerilor din arme cu țeava lisă de calibrul 12x70 mm, iar unul este cartuș militar de calibrul 7,62x39 mm, cu lovitură centrală, avînd glonț cu miez din metal dur, confecționat industrial, destinat pentru efectuarea tragerii din armele cu țeava ghintuită.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmate de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 290 alin.(1) Cod penal adică *păstrarea munițiilor fără autorizația corespunzătoare*, însă în conformitate cu art. 55 Cod penal, inculpatul urmează a fi liberat de răspundere penală, cu tragerea lui la răspundere contravențională.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către acuzatorul de stat, care a solicitat casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit căreia Caraman I. să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 290 alin. (1) Cod penal, cu aplicare prevederilor art. 364/1 Cod de procedură penală, la o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 225 unități convenționale.

Apelantul a menționat că sentința este ilegală, iar pedeapsa stabilită inculpatului prea blîndă, în particular nefiind de acord cu aplicarea art. 55 Cod penal.

De asemenea, procurorul a indicat că la stabilirea pedepsei prima instanță nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a acesteia prevăzute de art. 75 Cod penal, care stipulează că instanța de judecată urmează să țină cont de gravitatea infracțiunii săvîrșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, apelantul a specificat că, în cadrul examinării cauzei instanța de fond nu a constatat că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă fără a fi supus răspunderii penale și nu s-au stabilit motivele care ar justifica liberarea lui de răspundere penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015 apelul declarat de procuror a fost admis, cu casarea parțială a sentinței, în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit căreia Caraman I. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 290 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 364/1 Cod de procedură penală, la pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 225 unități convenționale.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a indicat că, la pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul a săvârșit infracțiunea imputată acestuia prin rechizitoriu.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării acestora.

Însă, instanța de apel a remarcat că la stabilirea pedepsei, instanța de fond a ignorat prevederile art. 75 Cod penal, ce țin de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate, asupra corectării și reeducării vinovatului, și nefondat, conform art. 55 Cod penal, a dispus că Caraman I. să fie liberat de răspundere penală, cu atragerea lui la răspundere contravențională, numindu-i pedeapsă sub formă de amendă.

Astfel, instanța de apel a conchis că, în cauza deferită judecătii, nu s-a luat în considerație faptul că infracțiunea incriminată lui Caraman I. face parte din categoria infracțiunilor care atentează asupra securității publice și a ordinii publice, având un pericol deosebit pentru societate, precum și faptul că inculpatul a păstrat ilegal munițiile depistate în cadrul percheziției o perioadă îndelungată de timp, începând cu anul 1992, neavând intenția de a le preda benevol organelor de drept în ordinea stabilită de lege. Totodată, reieșind din scopul pedepsei penale - restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea lui, cât și a altor persoane – nu poate fi atins prin aplicarea unei pedepse atât de blânde, care poate doar să încurajeze comiterea pe viitor a altor infracțiuni.

În consecință, instanța de apel a statuat că, de către prima instanță nu a fost suficient argumentată liberarea de răspundere penală a lui Caraman I., iar măsura de pedeapsă sub formă de amendă contravențională în cuantum de 25 unități convenționale nu-și va atinge scopul urmărit de legea penală și va diminua gravitatea faptei penale.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Popescu I. acționînd în numele inculpatului Caraman I. a atacat-o cu recurs ordinar solicitînd casarea acesteia și menținerea sentinței.

În susținerea celor solicitate, recurentul invocă că instanța de apel fără a aprecia toate circumstanțele cauzei a motivat greșit stabilirea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 225 unități convenționale în privința lui Caraman I.

La fel instanța de apel nu s-a expus în nici un fel asupra circumstanțelor atenuante prezentate de partea acuzării, și anume că inculpatul are o vîrstă înaintată, este pensionar, care încă mai continuă activitatea în cîmpul muncii.

Astfel, recurentul consideră că este absolut necesar de a aplica în privința inculpatului prevederile art. 55 Cod penal, reieșind din aceea că Caraman I. pe tot parcursul examinării cauzei nu a negat comiterea faptelor incriminate, activ a contribuit la descoperirea infracțiunii săvârșite, se căiește sincer de cele comise, se caracterizează pozitiv, are loc permanent de trai, este încadrat în câmpul muncii, activ a colaborat cu organele de urmărire penală, iar infracțiunea comisă face parte din categoria celor mai puțin grave, pentru care legea permite aplicarea art. 55 Cod penal.

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarat pe dispozițiile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului ordinar declarat de avocatul Popescu I. în numele inculpatului, deoarece motivele invocate de recurent nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală.

8. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și menținerea în vigoare a sentinței, pentru considerentele ce urmează.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și menținerea sentinței, când apelul a fost greșit admis. Tot aici, urmează a fi reiterate și stipulările din art. 434 Cod de procedură penală, unde este indicat că, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Or, rațiunea exercitării căii de atac, în particular avîndu-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanțele ierarhic inferioare la etapele precedente de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

La caz, reieșind din textul recursului ordinar declarat, se constată că recurentul invocă că instanța de apel, fără a aprecia toate circumstanțele cauzei, și-a motivat greșit soluția de condamnare în privința lui Caraman I. în baza art. 290 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 225 unități convenționale.

Verificînd actele cauzei, în raport cu alegațiile titularului dreptului de recurs, Colegiul penal lărgit conchide că, judecînd apelul, instanța neîntemeiat a dispus admiterea apelului declarat de procuror, cu casarea parțială a sentinței, în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit căreia Caraman I. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 290 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 364/1 Cod de procedură penală, la pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 225 unități convenționale.

Or, soluția nominalizată nu este bazată pe circumstanțele cauzei, sau altfel spus, argumentele instanței de apel, precum că instanța de fond nu a dat o apreciere corespunzătoare prevederilor art. 75 Cod penal și eronat a aplicat art. 55 Cod penal în privința lui Caraman I., sunt neîntemeiate, întrucât din partea descriptivă a sentinței rezultă că instanța de fond a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, just apreciind că, în speță, ținând seama de circumstanțele atenuante, de persoana inculpatului, de contribuirea la descoperirea infracțiunii și recunoașterea vinovăției, corijarea acestuia poate fi atinsă și prin aplicarea art. 55 Cod penal față de dînsul.

Prin urmare, contrar punctului de vedere exprimat de instanța de apel, Colegiul penal lărgit, în deplin acord cu instanța de fond, apreciază că, la caz, este oportun și rațional de a aplica prevederile art. 55 Cod penal față de Caraman I., iar în vederea acesteia statuări se expun următoarele considerente de fapt și de drept.

În primul rînd, instanța de recurs menționează ca fiind corectă situația de fapt reținută de instanțele de fond, precum și, calificarea juridică a infracțiunii incriminate inculpatului, în baza art. 290 alin. (1) Cod penal. Or, pentru aplicarea răspunderii în baza art. 290 Cod penal este important ca munițiile să fie păstrate de făptuitor fără autorizarea corespunzătoare, ceea ce, la caz, s-a demonstrat prin probe pertinente și concludente.

Așadar, Caraman I. a fost recunoscut vinovat de faptul că a păstrat la domiciliul său muniții fără autorizația corespunzătoare. Conform raportului de expertiză nr. 2189 din 03 martie 2015, cele patru cartușe depistate la domiciliul lui Caraman I. fac parte din categoria munițiilor, fiind utile pentru efectuarea tragerilor, dintre care trei cartușe, sunt cartușe de vînătoare cu calibrul de 12x70 mm, cu lovitură centrală, confecționate în condiții de uzină, destinate pentru efectuarea tragerilor din arme cu țeava lisă de calibrul 12x70 mm, iar unul este cartuș militar de calibrul 7,62x39 mm, cu lovitură centrală, avînd glonț cu miez din metal dur, confecționat industrial, destinat pentru efectuarea tragerii din armele cu țeava ghintuită.

Respectiv, dintre cele patru cartușe găsite la domiciliul inculpatului, trei erau de vînătoare și doar unul era cu destinație militară.

Față de cele ce preced, este oportun de a consemna că, pentru calificarea faptei în conformitate cu art. 290 Cod penal este irelevant criteriul numeric (cantitativ) ce caracterizează obiectul material al infracțiunii menționate, însă numărul (cantitatea) de arme de foc sau muniții urmează a fi luat în considerație la individualizarea pedepsei de către instanțe.

În cauza deferită judecării instanța de apel nu a ținut seama de aceste împrejurări și a individualizat greșit pedeapsa stabilită inculpatului, prin aceasta fiind admisă eroare de drept prescrisă de pct. 10) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală.

În continuare, instanța de recurs expune că, chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei

și autorului, avînd ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului incriminat prin rechizitoriu inculpatului.

În același context, se remarcă că printre condițiile stipulate expres de legiuitor în alin. (1) al art. 55 din Cod penal, persoana care a săvîrșit pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, cu excepția infracțiunii prevăzute la art. 326 Cod penal, poate fi liberată de răspundere penală și trasă la răspundere contravențională în cazurile în care și-a recunoscut vina, a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune și s-a constatat că corectarea ei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale. Persoanelor liberate de răspundere penală în conformitate cu alin. (1) li se pot aplica următoarele sancțiuni contravenționale:

- a) amendă în mărime de pînă la 150 unități convenționale;
- b) arest contravențional de pînă la 30 de zile.

Adică, este prerogativa instanței de judecată să aprecieze dacă scopul pedepsei poate fi atins de inculpat chiar și prin liberarea lui de răspunderea penală, iar în formarea acestei convingeri, instanța de judecată urmează să țină cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege.

Prin alte cuvinte, liberarea de răspundere penală și tragerea la răspundere contravențională constă în aceea că fapta comisă rămîne a fi considerată infracțiune, însă instanța de judecată, în condițiile prevăzute de lege, pentru unele infracțiuni ușoare și mai puțin grave, poate dispune înlocuirea răspunderii penale cu o altă formă de răspundere juridică, ce atrage aplicarea unor sancțiuni contravenționale.

Din actele cauzei se reține că aceasta a fost judecată de instanțele de fond în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, adică inculpatul a recunoscut integral fapta prejudiciabilă săvîrșită și s-a căit sincer de cele comise, acceptînd judecarea cauzei în procedură simplificată, care permite redozarea pedepsei în privința inculpatului cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă.

Infracțiunea în baza căreia Caraman I. a fost condamnat, raportată la art. 16 Cod penal, se atribuie la categoria celor mai puțin grave.

Printre circumstanțele atenuante reținute de instanță se enumeră săvîrșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave de către Caraman I. și faptul că acesta este pensionar, a recunoscut vina, iar careva circumstanțe agravante lipsesc.

Drept urmare, se conchide că instanța de prim control judiciar a făcut o corectă aplicare a dispozițiilor legii materiale, prin dispunerea încetării procesului penal în conformitate cu art. 55 Cod penal în privința lui Caraman I., cu liberarea lui de răspunderea penală și tragerea la răspundere contravențională, cu aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în mărime de 25 unități convenționale, statuînd just că corijarea

și reeducarea inculpatului poate fi realizată și fără atragerea acestuia la răspunderea penală.

9. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Ion Popescu în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015, în cauza penală privindu-l pe Caraman Ion Haralambie, cu menținerea sentinței Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău din 20 iulie 2015, potrivit căreia Caraman Ion Haralambie a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 290 alin. (1) Cod penal și în conformitate cu art. 55 Cod penal, a fost liberat de răspundere penală cu încetarea procesului penal și tragerea lui la răspundere contravențională și cu aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în mărime de 25 unități convenționale, adică 500 (cinci sute) lei.

Decizia este irevocabilă.

Decizie motivată pronunțată integral la 10 martie 2016.

Președinte

URSACHE Petru

Judecători

NICOLAEV Ghenadie

ALERGUȘ Constantin

TIMOFTI Vladimir

TOMA Nadejda